

Livet etter gata

I Mexico City ligger et unikt hjem som tilbyr pensjonerte prostituerte en verdig alderdom.

TEKST: CELIA GÓMEZ RAMOS FOTO: BÉNÉDICTE DESRUS

Jimena er 81 år, eks-prostituert og bor på Casa Xochiquetzal.

Sonia fra Sonora er 62 år. Hun ble skutt av en mann som også voldtok henne på en fest da hun var 14 år. Førligheten i et ben og en arm ble skadet for livet. Hun ble prostituert fordi ingen ville ansette henne, og fordi hun måtte forsørge seg selv og barna sine. Sonia er selvsikker, flørtete og stilfull.

72-årige Canela er en av beboerne på Casa Xochiquetzal. Hun er glad i å ta hunden sin på tur. Canela kan være gretten, men hun er også barnlig, lidenskapelig og med et godt hjerte.

Svært få forestiller seg hva som skjer når prostituerte blir gamle. Ikke engang de selv.

I Mexico City ligger Casa Xochiquetzal, et hjem som ikke ligner noe annet i verden. Ingen skulle tro at de 22 beboerne som søker ly her, i Mexico Citys historiske sentrumsnabolag, en gang solgte nærhet og illusjonen om kjærlighet. Noen gjør det fortsatt. Alle er eldre enn 55 år og alle har på et tidspunkt levd på gata.

Selv om beboerne på Casa Xochiquetzal pleide å kjenne hverandre, så var de ikke venner fordi de alltid konkurrerte om kunder. Kanskje er de fremdeles ikke venner, selv om de bor under samme tak. Å komme overens har ikke vært lett. Kampen for å overleve har gjort dem tøffe. De er fødte betraktere, og kan være harde som negler.

SONIAS FLUKT FRA MOREN

Da hun var liten jente pleide Sonias far å fortelle henne at blodet hennes var blått. Så falt hun ned fra et tre og oppdaget at det ikke stemte.

Sonia ble født i staten Sonora nord i Mexico, men som seksåring flyttet hun til Mexico Citys forsteder. Hun husker fra barndommen at hun var veldig observant og spurte om alt mulig. Faren, som drev med hanekamp og jobbet på en hacienda, skjemte henne bort. Mens moren, som var hjemmeværende, var veldig streng. Sonia dro hjemmefra som elleveåring, fri fra morens dominerende grep og den religiøse utdannelsen hun ville innprente datteren.

Hun fikk jobb som tjenestepike, men ble lei. – Det var ingen tid til å leve. Jeg begynte å jobbe som servitør, og en venn lærte meg å lese. Moren min sendte meg aldri på skolen.

Da hun var tretten ble hun misbrukt av en mann som skjøt henne med pistol for at hun ikke skulle si noe. Kulen satte seg fast i hodet og kunne ikke fjernes. Hun endte opp med nedsatt førlighet i en arm og et ben. Hun ble også gravid.

Sonia fortsatte som servitør fordi hun trengte pengene. Mr. Kimoto, sjefen hennes, sa til henne: «Det er bedre å miste en kunde enn en av jentene.»

Han passet på Sonia. Helt til hun som 15-åring, og etter mange flere trakasserende episoder med restaurantkunder, bestemte seg for at hvis hun skulle ha sex, kunne hun like godt ta seg betalt for det.

I dag, som 62-åring, bor denne flørtete kvinnen med slående lys hud på Casa Xochiquetzal. Hun flyttet hit for fire år siden etter at en av døtrene brukte opp sparepengene hennes.

For en stund siden begynte hun å selge godterier og sigaretter, for som hun smilende sier:

– Ingen kommer forbi lenger.

Dette til tross for at en ung beundrer fridde til henne for et par måneder siden.

ET RÅBARKET PERSONGALLERI

Under samme tak lever et knippe svært sterke og hardføre personligheter. Det er respekt som gjelder. Kvinnene har levd et liv i fordømmelse. For dem handler tilværelsen om å beskytte seg selv og være på vakt. Likevel, hvis de åpner seg for deg, viser de seg å være kloke og varmhjertede.

Marisol samler på brev fordi hun skriver poesi, mens Raquel fyller opp poser med flasker

som hun selger. Margarita liker dyr laget av stoff og vever vesker av bast. Conchita broderer for å få utløp for fantasien, mens Sonia leser cowboytegnaserier som en flukt fra verden. Leticia gjør yoga i timevis og Normota, hvis hun ikke er syk, besøker Plaza San Fernando, «kontoret hennes», hvor mange kjenner henne.

Livet i det lille samfunnet holdes i hevd takket være noen enkle regler. Beboerne står fritt til å fortsette å jobbe på gata eller starte sin egen lille forretning. Huset er deres.

Damene i huset har få eiendeler. Det mest verdifulle de eier er minnene. Mesteparten av dagliglivet er blitt tilbrakt på hoteller. Kvinnene bemerker at hvis du ikke jobbet nok, fikk du ikke mat, og du hadde ikke noe sted å tilbringe natten.

De bidrar alle med å holde huset i orden. Hver og en vasker sitt eget soverom, sine egne klær og tar sin egen oppvask. De vasker baderommene på tur og tilbereder måltider.

Selv om mye mangler på Casa Xochiquetzal, inkludert en fysioterapeut og medisiner, så er det mest elementære dekket.

Kampen for å overleve har gjort dem tøffe.

CANELAS KORTE SKJØRT

Canela kom akkurat tilbake til Casa Xochiquetzal. Hun er 72, men minner om en livlig liten jente, der hun gestikulerer og tuller rundt. Skjørheten ligger under. De sier at hun er velkjent i La Merced-området, og nyter respekt også. Nå er skjortene hennes lengre, men da hun var 45 år kunne du se undertøyet fordi skjørtet var så kort. «Hvis du ikke viser det, kan du ikke selge det,» har hun visstnok sagt.

I disse dager går hun ut med en shoppingtralle for å selge godterier, og tjener penger til vaske-midler, såpe, hårfarge, sminke, sjampo og små utskeielser hun unner seg. Å si at disse kvinnene ikke lenger er forfengelige ville være å lyve.

Normota og Canela traff hverandre på gata mens de jobbet og ble, uvanlig nok, venner. Normota kaller Canela kjærlig for «el monstruo de la maldad»; det onde monsteret.

RAQUELS INDRE DEMONER

Raquel var servitør, men tjente ikke nok til et godt liv. Så en dag bestemte hun seg for å begynne med «el tacón» – et liv som prostituert. Hun er attraktiv og formfull, liker å danse og synge, og er god til å prate for seg.

I dag jobber Raquel med å selge klær fra en gatebod. Men noen ganger tar hun seg fortsatt en «tur på gata» for å se «hva slags hjelp Gud sender vår vei», som hun erklærer med en rampete latter.

Kjæresten hennes er 31 år, 38 år yngre enn henne. På rommet har Raquel digre plastposer fulle av ting. Hun har to senger. I den ene hviler hun iblant. Den andre er en køyeseng hvor det henger plast fra den øverste madrassen som dekker senga under. Raquel hører stemmer om natta. Hun kjemper med ikke å miste grepet om virkeligheten, men stemmene snakker og snak- ➤

Canela (72) i sengen sin. Canela er velkjent og respektert i nabolaget rundt Casa Xochiquetzal.

Normita leser avisen på rommet sitt. Hun pleide å jobbe som vaskehjelp, men kroppen ble utslitt og nå er hun pensjonert.

Fra venstre til høyre: Raquel, Margaret og Normota. Tre av kvinnene på hjemmet holder et ukentlig møte for å diskutere eventuelle saker som må behandles i kollektivet.

ker og vil ikke la henne sove. De kaster skitt og sølevann på henne gjennom hullene i veggene. Noen ganger tror hun de er ute etter å drepe henne, så hun beskytter seg inne i sengen. Det er gått 22 år siden de begynte å snakke til henne.

JENTENE SOM FORSVANT

Det er lett å finne Normita, en annen beboer. Hun leser avisa eller magasinet Selecciones på rommet sitt, hvis ikke hun sitter og betrakter de andre beboerne – og dagene som flyter forbi.

Normita var nesten aldri hjemme før; fram til nylig jobbet hun som vaskehjelp, men som 76-åring og med en mulighet til å pensjonere seg, valgte hun det. De verkende bena hennes trengte hvile.

Normita ble født en 1. april. Hun levde hos besteforeldrene til de sendte henne til en tante og onkel for å gå på skole. Hun jobbet på et barne-sykehus fra hun var 15 og til en venn oppfordret henne til å gå ut og tjene penger. Slik startet det.

– Når du er ung tenker du ikke, erklærer Normita.

De reiste til en del av byen der bilene sakkert farten for å plukke opp jenter og ta dem med til hoteller.

– Mennene betalte bra. Ingenting vondt hendte meg, sier hun.

Normita er takknemlig for livet – det var noen jenter hun kjente som hun aldri så igjen.

Ved hvilken alder føler en kvinne som har jobbet som prostituert, seg gammel?

Sonia svarer 40 år, og nevner at det hender, når hun sitter på Plaza Loreto, at noen kommer bort for å spørre hva klokka er. Da må hun alltid spørre:

– Vil du virkelig vite hva klokka er, eller er du ute etter noe annet?

Sonia liker å skille seg ut blant beboerne.

– Vennene mine her er puppene mine, sier hun og tar tak i et av brystene.

– De holder sammen og sladrer ikke.

Når noen spør om hjelp er solidariteten hennes altomfattende. Sonia er iherdig med å vaske rommet hver dag, med å dolle seg opp, eller å lese tegneserier, men om hun hadde hatt tv på rommet:

– Da ville jeg sett på såpeoperaer hver ettermiddag, og det ville virkelig gjort meg lykkelig.

Ansiktet hennes lyser opp og hun gliser.

TOK ALDRI ABORT

Noen av kvinnene her er mødre – de vurderte aldri å ta abort. Selv om barna mislykkes i å forstå dem, og i noen tilfeller avviser dem. I tillegg har de ofte måttet forsørge barnas far gjennom sexarbeid. Så ikke snakk om bryllup, det er ikke et særlig populært tema her.

Selv om Sonia ser barna sine sjelden, får hun treffe barnebarna. Hennes situasjon hindrer henne ikke i å stille opp for barnebarna. Og selv om hun hevder at hun ikke tror på kjærligheten, så er sangen «Bésame Mucho» – tittelen betyr «kyss meg én gang og igjen» – favorittsangens hennes. □

FAKTA CASA XOCHIQUETZAL

Casa Xochiquetzal åpnet i 2006 og tilbyr tidligere sexarbeidere en verdig alderdom.

Tiltaket er et samarbeid mellom myndighetene i Mexico City, som låner ut bygningen og sørger for mat, og engasjerte kvinnelige intellektuelle og kunstnere som ble motivert av et initiativ fra sexarbeideren Carmen Muñoz.

I tillegg til offentlig støtte mottar Casa Xochiquetzal donasjoner utenfra.

Direktøren Jesica Vargas González opplyser at hjemmet tilbyr tak over hodet, mat, helsetjenester og psykologisk veiledning, samt rekreasjonsaktiviteter. Kvinnene mottar ID-papirer fra myndighetene, det første steget mot å kunne kreve offentlige rettigheter og fordeler på egne vegne.

Siden starten har mer enn 250 kvinner fått støtte herfra.

Leticias kjæreste eiendeler. Som åtteåring så Leticia at moren tok farvel før hun forsvant på lasteplanet av en trailer. Hun så aldri moren igjen. Leticia er opprinnelig fra Chihuahua. Hun jobbet på nattklubber og giftet seg. Hun forlot ikke ektemannen da han slo henne, fordi han tjente godt. Men hun dro da han brakte andre kvinner inn i huset. Hun forlot alt, også barna sine. To ganger har hun prøvd å ta sitt eget liv, men Leticia er fortsatt her. Hun gjør yoga daglig, prøver å være en fredsskaper og en god kamerat i huset. Hennes milde oppsyn kan fort snu til sinne. Hun strikker, broderer og holder seg i aktivitet. Hun liker å lese i Bibelen.

Raquel er 66 år og fra Michoacán, hun kom til Casa Xochiquetzal da de åpnet dørene. Hun sminker seg før hun skal på jobb i gatene i La Merced. Raquel bruker parykk og innlegg i bh-en. Hun både synger og snakker ivrig. Hun samler på ting. Raquel har lidd av schizofreni i 22 år og hører stemmer, men hun jobber hardt for ikke å miste grepet om virkeligheten. Hun selger klær fra gateboden som hennes 31-årige kjæreste eier. Hun samler også flasker for gjenvinning for å tjene en ekstra slant penger.